

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.
Előfizetési díj:

Egész évre	10	frt.	o.	6.
Félévre	5	"	50	kr.
Évnyegyedre	3	"	—	"
Egy óra	1	"	—	"

Szerkesztői szállás:
belső számú 131. szám.
Kiadó hivatal:
középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:
öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek:
Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasensteiner és Voglornál (Nemercmarkt 11. szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)
Nyilvántartási díj:
sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10	frt.	o.	6.
Félévre	5	"	50	kr.
Évnyegyedre	3	"	—	"
Egy óra	1	"	—	"

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A felsőfejmegyei belkerületi o. gy. képviselőválasztás ügyében

egy távsürgőnyt vettünk S. Sz. Györgyről ápril 23-áról, aláírva Lázár Mihály és Maurer Victor, továbbá Vajna Tamás, Horváth László, Séththal Ferenc és Elekes Endre urak, mint tanak által. E nyilatkozatban kijelentik a fennebbiek: hogy az említett képviselőségre jelöltekül ketten u. m. Lázár Mihály és Maurer Victor urak lévén fölléptetve, a jobboldal érdekeit kockáztatni, s a megye nyugalma veszélyeztetni nem akarván, egymásközt barátságosan és hazafiasan kiegyeztek, minélfogva Maurer Victor visszalépett és Lázár Mihály megválasztását elősegíteni mind maga, mind elvbarátai részéről ajánlkozott.

Vasúti munkálatok.

(1870. apr. 22.)

(—ts—) Hogy a magyar keleti vasút M. Várárhelyre vezetendő szárnyvonalának az országgyűlés által alkotott s az uralkodó által szentesített törvények szerint Gerendről kell vala kiindulni: köztudomásu dolog. De hogy honnan és mikép fog az valóságga kiágazni? e kérdés megfejtését mindnyájunk előtt mély homály fűdi még ez idő szerint. — Magán hírek s hírlapok felszólalások nyomán látszik csak bizonyosnak, hogy a kérdéses bognpott semmi esetre sem lesz Gerenden. E helyett Kocsárd, Gyéres, Torda neveit emlegetik sűrűn egymásután a legtarkább, hogy ne mondjam legkalandosabb kombinációkban s annyi minden iratott már pro et contra e kérdésben (a nélkül hogy alig egy pár kivétellel az ügy szakértőleg és alaposan lett volna megvilágítva) hogy legkevesebb kedvet sem érezek ezen bűmlatos felületességgel a nyilvánosság előtt annyira összebonyolított gordiusi csomó lebonyolításához fogni s e tárgyban fölösleges szót szaporítani. — A mit ez úttal néhány sorban elmondani akarok, annak rövid felsorolására terjed ki, mit a legközelebbi napokban az Aranyos-Maros völgyébe tett kirándulásom közben ez ismeretlen kezdetű szárnyvonalon foganatba vett vasúti munkálatok körül láttam és tapasztaltam.

A mily lassu és alig észrevehető volt a mozgás a szárnyvonalnak Kecztől M. Várárhelyig mult ősszel hivatalosan bejárt és végleg megállapított vonalán a befolyt tél kedvezőtlen időszakában, épen oly élénk nyüsgés, valódi hangya munkásság észlehető most a szárazabb és enyhébb tavaszi idény beállta óta annak minden pontjain. — Az angol társulatnak téli állomásokra nagyobb csoportokban központosítva volt mérnökei s mindenemű ügynökei, egymást sűrűn követő több apróbb állomásokra vannak beosztva s e szakaszok mindenikében a tevékenység kezdetét vette.

Maros-Kecze helységének északnyugoti szélétől kiindulva s az országutat jókora ivkanyarulatban átszelve, készen áll a vasúti töltés, a legközelebbi halom lejtőjéig. Innen nem messze, Gezsével áttellenben az öt marosi hid egyikének próbaczölöpjeit vetik. A Maroson átkelve, a termékeny gezei térség szántóföldjein, körülbelöl a régi Trájánút irányát tartva, jókora magasságu vasúti töltés nyulik el több száz öl hosszúságban. Bogátnál újra próbaczölöpök verése foly a Maros medrében. —

A kutyfalvi új hid közelében a társulat által kisajátított rakpart területén temédek faanyag áll fölhalmozva s a hosszú épületsorok egyikében a szakember figyelmére méltó gőzerejű fűrészgép áll lankadatlan működésben. Az öt marosi hid jelentékenyebb tölgya alkatrészeit nagyában kifaragva 100 lovasfogat szállítja rendre, megszűnés nélkül Dé és mellől, hová egyik közeli havas erdeiből vontatja le azokat más 100 ökrös fogat; mind a társulat tulajdonai. A kutyfalvi Radák-féle fogadón túl az úttöltés profilozása foly; odább maga a töltés is készen áll a radnóti hágó tövéig, hol az első jelentékenyebb bevágás leend. A töltésésés tovább, említett hágó plateauján is jókora hosszúságban látható.

Itt a radnót-csapói vizenyös réteken darabig megszűnni látszik a földmunka, míg Ugránál újra kezdenek mutatkozni a kitélt zott profilok s a munkában lévő töltés, a szentpáli hágóig. E hágón túl, a vidrátszegi és besenyői fogadók előtt elhaladva, helylyel közzel megint feltűnedeznek a földmunkák nyomai, melyek aztán Nyárádtő északkeleti végében kezdenek nagyobb mérvet ölteni, hol a munkásoknak hangyabolyként nyüsgő sokasága dolgozik a töltéseken. Ugyanitt a Nyárád vízében a kísérleti hid-czölöpök verése is munkába volt. Főlebb haladva a Maros terén, Medgyesfalvától M. Várárhely határáig a földmunka mondhathatni teljesen kész.

A fennebbiek szerint mindenütt az egész vonalon élénk mozgás, tevékenység uralkodik, s miután sehoh semmi komolyabb helyi nehézség elő nem fordul, a hidak építése is a kész tervek s nagy mérvben szállított anyagszerek mellett lényeges akadályra nem találhat, a munka körül alkalmazott szakemberek nyilatkozata szerint a m.-várárhelyi szárnyvonalnak megnyitását egy év alatt, tehát jövő májusra bizton remélhetjük!

Beltűgy.

A határörvidék kérdéséről ismét nyugtalanító hírek kezdenek szállingózni. A „P. LL.” egy bécsi táviratot emlit meg, mely a határörvidék visszacsatolásának elhalasztását jelzi. A „Webr Ztg.” ban ugyan e tárgyban egy cikk azt jelenti, hogy a határörvidéken újra forrongás tapasztalható, de ezt nem annyira a polgárosítás, mint a hadügyminiszter által tervezett reformok elhalasztása okozza. Nevezett lap sürgeti is e reformokat s a 30,000 hold erdő eladatását. A jelen helyzet pedig annál sajnálatosabb, mert a lajtbán tuli alkotmányzavarok a reformok keresztülvitelét késleltetik.

A tisztújítás ügyében Buda város hatósága kinyilatkozta, hogy a reá rubázott megbízás idejét lejárnak tekintti, de jelen állásában mindaddig megmaradni kész, míg a választóknak modjukban leend a tisztújítás alkotmányos jogát újból gyakorolni. A hatóság e nyilatkozat magának arrogálja a parlamentet megillető törvénymagyarazat jogát.

A delegatiókra vonatkozó bécsi tudósítások alaptalanoknak nyilvánítják azon híreket, melyek a delegatiók összehúlést július első napjaira tették. Az alkudozások a nemzetiségi pártvezérekkel még befejezve nincsenek, s míg ezt a kormány bé nem végzi, addig semmi nemű cselekvénybe sem bocsátkozik. A delegatiók összehúlése idejét tehát most még meghatározni nem lehet.

A bécsi kormány többeket díszített fel a Szt. István rendjellel. Állították, hogy Schmerling ur is ott volt a magyar rendjellel feldisznitendők névsorában, mire a magyar lapok felszóltak, tiltakozván Magyarország ilynemű kigunyolása ellen, ennek aztán az eredménye lett, hogy Schmerling loyag ur a névsorból, kitöröltetett, miért egy bécsi lap szerint, egyedül csak a lajtbántuli főörvényszéki elnök, exminis.ter ur szomorodik.

A pesti mérnöki hivatal közelebről mutatta be a tanácsnak a munkás lakok építésére vonatkozó tervet. A munkás lakházak építésére javaslatba hozott a temető ut, légszuszgyár s újvásár tér közl levő városi terület.

Az első magyar galicziai vasút székhelye, hir szerint, Bécs lesz; a vállalat igazgatójának a magy. államvasutak volt igazgatója Geusch szemeltetett ki. Pest annak az illető székhelye.

A tiszai vasúttársaság székhelye, régi magyar obajnak megfelelőleg, bécsi hir szerint, csakugyan magyar területre fog áttétetni.

M.-Várárhely, ápril 20-kán, 1870.

A „Magyar Ujság” idei 86 dik számában egyik levelezője „Szamosmenti” úr, Kolozsvárt ápril 9-ről kelt elmefuttatás folytán kedvét lel abban, hogy a mostan Erdélyben működő kir. urbéri törvényszékek biráit a lehető legkimélytelenebbül megtámadja, hogy a tények ferde előadásával az olvasó közönséget tévútra vezesse; bárha meg vagyok gyűződve, miszerint józanon gondolkozó ember csak megvetéssel jutalmazza kongó frasisait, rágalomteljes szélsőbaloskodó közlését észrevétel nélkül nem hagyhatom, nem azért, mintba az urbéri birák jövőjét félténem, mert azok sorsa nem „Szamosmenti” úr s társai jóakarától van függővé téve, nem a „Magy. Ujság” s fenegyerekeinek kedvenc czéltábláját képező osztályokért és egyesekért tartom szükségesnek a felszólalást, mert ezek nem szorultak arra, hogy más lépjen érettek a sorompóba, hanem igen, azon semmivel sem indokolt merész, az annyira nélkülözhetetlen bírói bizalmat s tekintélyt aláadni törekvő vadért, melynek rendén az urbéri birákat az erdélyi aristocratia creaturáinak lenni állítja, s reá fogja, hogy a jelenlegi urbéri törvényszékek rövid, alig 1 1/2 évi működésének ideje alatt, általuk több ember juttatott koldusbotra, mint a mennyi 1850 óta 1868 ig földönfutóvá lett; az ily állítás nem csak hogy rágalmaz, hanem egyszersmint a nép közt ingerültséget szándékszik előidézni, s az által a népnélkülben is nem kevés tagosítási s birtokszabályozási pereknél nehézségeket gördít az urbéri birák utjába.

Miután „Szamosmenti” úr rágalmozó közlését semmivel sem indokolta s nem tűnik ki közléséből az, hogy miért fűjja halálbeletét, saját elégedetlenségét kifejezve az urbéri birákra, azt kell hinned, hogy talán valamely birtokot urbériség címen elsajátítani akart, de egy furfangos bíró öt famulus conventionatusnak ősmerte fel, s így esetleges telepítvényesi igényének érvényesítése sem sikerülvén, kitelepítésre ítéltetett, vagy talán attól fél, hogy az urbéri biráknak a szervezendő első bíróságokhoz leendő beosztása folytán számára nem marad képzelt érdeméhez méltó hely? Igaz, hogy mindkét esetben kellemetlen helyzet leend, de vigasztalja magát azzal, hogy a jog és méltányosság az említett esetekben ellene szól.

Továbbá el kell mondanom „Szamosmenti” urnak azt is, hogy az urbéri törvényszékek biráinak ítéletei a törvényhozás által helyeselt törvény erejével bíró utasításokon alapultak, s ezen ítéletek ellen mindenekelőtt nyitva áll a felebbezhetés útja, és így azon bírák — nem mint önek tetazik magát kifejezni — az erdélyi vagyon-bukott aristocratia creaturai, hanem mint az alkotmányos törvényhozás kifolyásai teljesítik a reáik bizott fontos feladatot, s az önéhez hasonló piszkos megtámadások nem reutekik el őket attól, hogy az annyira közérdektű urbéri viszonyok mielőbbi kitzitazását, minden befolyástól menten, teljes bírói öntudattal eszközölni igyekezzenek, s az által a közvárákózásnak megfeleljenek; épen azért óhajtható lenne, hogy az erdélyi urbéri bíróságok — ha már fel lettek állítva — az eddigi hatáskörrel továbbra is meghagyassanak. *) Ez által kikérteltetne a minden hivatal felozlatásánál elkerülhetlen huzamos ideig tartó munkaszünetelés, már pedig szorgos szükség, hogy az urbéri ügyek, különösen a birtok természetének minősége feletti perek valahára bevégeztessenek, habár annak folytán sok conventionatus kényszerítve leend másnak önkénytelen eltartoztatott s több évek óta jogtalanul bitort tulajdonát visszaadni; a minek meg kell történni, ha csak „Szamosmenti” urnak communistikus eszméi gyűzelemre nem vergődnek, mitöl Isten mentsen.

A magyar aristocratia, egyáltalában a nemeség, a hübbi viszonyok megszüntetésével megtette a néppel szemben, a mit a kor igénye kívánt; most a népen van a sor, hogy elismerve a hozott áldozat nagyságát, maga is teljesítse állampolgári kötelességét s ne kívánjon többet, mint a mennyit a törvény adhat, s különösen ne hallgasson a hamis profétákra.

A részrehajlatlan igazságszolgáltatás csak akkor válhatna illusoriussá, ha bárminemű tekintetből is az igazságszolgáltatás alapját képező jogtól eltérés történné, az pedig igen könnyen bekövetkezhette, ha az igazságügyminiszter a bírák kinevezésénél „Szamosmenti” úr és elvtársai támogatására lenne szorulva, mitöl — azt hiszem — megment jó szellemünk.

Marosmenti.

*) E részben nem osztoznuk a t. cikkirő véleményében. Szerk.

Vidéki levelezés.

Torda, ápril 19-én, 1870. Tisztelt szerkesztő ur! Az alább következő közérdektű ügyben sziveskedjék ez előleges tudósításomnak becses lapjában tért nyitni.

Tordamegye és Aranyosszék egyesült honvéd egylete az országos honvéd menház és a Kolozsvárt felállítandó honvéd zenekar javára folyó hó 18 ra táncvizigalmat rendezett.

Hogy e táncvizigalom mellett e két nagy horderejű czélra minnél nagyobb jövedelmet biztosíthasson a bálrendező bizottság, igen sok ügybuzgó honfit kért fel azokhoz ivatek küldött a belépti jegyek elárúsítása és a netaláni felülfizetések bejegyzésére.

Bálanyának köztisztelőben álló szeretett főispánunk br. Kemény György ur nejét kérte fel és volt szerencsés meg is nyerni.

A bál igen csinos volt, kedélyesen mulatott a nagyszámu közönség kora reggelig.

A kitzűzött nemes czélokra vonatkozólag az eredményt ugyan még nem eszközölhetjük, de miután szerencsés volt a bizottmány kir. biztos gr. Péchy ő nagyméltóságának az itt alább egész terjedelmében közölt nagy becsű levelét tisztelni, mely így hangzik:

„Igen tisztelt honvéd-egyleti bizottmány!

A honvéd-menház és zenekar javára folyó év és hó 18 án tartandó táncvizigalomra lett meghívásom által felette megtisztelve érzem magamat; de valamint egyfelől igen tisztelt polgártársaimnak rólam való szives megemlékezése reám nézve felette becses, ugy másfelől fájdalommal kell nyilvánítanom, hogy halmozott hivatalos teendőim miatt nem lehetek ezuttal azon kellemes helyzetben, miszerint becses körökben megjelenhessek, és nagybecsű meghívásokérti köszönetemet baráti érzelmeim kíséretében kifejezhessem.

Azonban kárpótolni kívántam magamat azon reménnyel, miszerint igen tisztelt polgártársaim a fentebbi nemes czél valósítása ötletéből szivesen veendik a menház javára ide mellékel 20 frt és a zenekarra 30 frtból álló küldeményemet.

Ezen szerény adományom csekélységét azzal kérem indokolni, hogy általam mind a két nemzeti intézet már tetemesebb összegekben részeltetett.

Ezen szerény küldeményben tehát a fentebbi nemes ügynek pártolésán feyűll különösen a fentisztelt honvéd egylet iránti kiváló tisztelőzet zálogát méltóztassanak felősmerni.

Fogadják hazafini üdvözetlemnek és kiváló tisztelőzetemnek őszinte kifejezését, mellyel örökölni szerencsés

Kolozsvárt, ápril hó 14-én, 1870.

Öszinte tisztelőjtűk

gr. Péchy m. p.

Miután hazánk több főbb embereit szintén meghívókkal tisztelte meg, bátran azon reményét véli kifejezhetni, miszerint nagyon kedvező sikert volt szerencsés eszközölni, mely eddig is már mutatkozik.

A lehető legrövidebb idő alatt, a mint az ivatek beérkeznek nyilvános számolását megtenni, kedves kötelességének esmeri

a bálrendező bizottság.

Dézs, ápril 19-kén, 1870. — A dézsi takarékpénztár a mult csütörtökön megalakult; igazgatóul Róth Pál, könyvvivőül Kovács Mózes választattak meg. Hogy mily szokatlan részvétellel karoltattott fel mindjárt kezdetben nálunk ezen közhaznu vállalat, annak bizonyosságán legyen elég felemlitenuem, hogy az egyelőre kibocsátott 400 részvény csak hamar elkelt, gróf Eszterházi István megyei birtokos, de nyitramegyei birtokos egyedül 40 részvényt vett A 20 tagból álló választmány megválasztott, ebben több szakférfiut szeretttünk volna látni. Mi a legszebb reményekkel tekintünk a jelenleg nálunk nagyon érezhető hiányt pótló intézet működése elébe. Dézsen a kisegítő pénztár egy évi forgalma a mult évben 500,000 frtra megy, mennyivel nagyobb forgalomra számíthat tehát itt a takarékpénztár. Elvitázhatlan tény, hogy anyagi viszonyaink is kedvezőbbé váltak alkotmányos életünk helyreállása s a politikai helyzet jobbrafordulása óta virágzásnak indult kereskedés és ipar szokat csak ily élénk pénzforgalmat előidézni, az pedig a megváltozott politikai helyzet elvitázhatlan következtése. Ki mért volna nálunk csak ezeltűt 10 évvel is egy takarékpénztár létrehozásában megindulni; ki nek lett volna megtakarítandó pénz;

ze, melynek ily módon értékesítésére gondolkodhatott volna? midőn a megszorult ember kénytelen volt az uzsorások karjai közé rohanni. Ezen kedvezőbb anyagi helyzetet a jelen kormány érdeme, mely annyi új kereset-forrást nyitott, annyi pénz-szerzési módra nyújtott alkalmat, csak hogy az adófizetési képesség is emelkedjék.

Annyi jobbléti emelésére nagy befolyással leendő hitelviszonyaink erősítése, ezt pedig a készülő félben levő telekkönyvezéstől várjuk; azért csak örömmel irhatom, hogy a munka megyénkben sebesen halad előre, mióta az újabb miniszteri rendelet szerint a catasteri munkából ezután csak a parcelláris számok használnak fel. De a telekkönyv igazgató szorgalma, tevékenysége szigorú hivatalos eljárását is lehetetlen nem méltányolnunk, ép ezért itt méltó bszankandást idézett elő, s nagy és feltűnő visszatetszést okozott a „Magyar Polgár“ idei 45. és 46-dik számában löznai birtokos Kovács Elek tollából eredett, a telekkönyv igazgató személye és működése ellen irt gyalázó két cikk, melyben a telekkönyv igazgató ur rágalmakkal illetetik, csak azért, mert Kovács Elek ur hivatali kérése folyamodását visszautasította. Azonban megnyugtatólag szolgálhat az öntudaton kívül annak megfontolása, hogy ezen cikk bosszu eredménye. Mi nem azon csodálkozunk, hogy ilyen cikket iratott, hanem azon, hogy akadt erdélyi rész magyar lap, mely azt kiadta, s egy oly nevezetes intézmény s közhivatal élén álló férfit a közjó hátrányára prostituálni törekedett.

A dézsi ev. ref. templom historiai emlékü nevezetes nagy harangját az egyház 1849. i. magyar szabadság háború alkalmával a bazának ajánlódta volt, ágyú öntésére. Azóta hiányzott a nagy harang kongása. A közlebbi időkben részint jótékony adományozások, részint rovatul utján a régi helyébe új öntetésre a szükséges összeget összeszerelni sikerült; a harang megrendeltetett, s husvét első napjára a vállalkozó felállítani ígérte. Ez ünnepeles alkalomra, husvét másodnapjára, a dézsi társalkodó egylet termébe nagy táncvigalom hirdtetett. A nagy harang nem készült el ugyan, de azért a már kibírdetett bált meg kellett tartani, mely azonban megbukott, mivel jobboldali férfiak indítványozták; az indítványozó előre gyantván az eredményt, a végrehajtást a baloldaliakra bízták, kik azután félrevonultak. A polgárság azért nem jelent meg, mivel a casinóban csak uri bálók szoktak tartatni; az uraságok azért nem, mert a polgári renddel nem akartak összekegyedni; a más vallásnak azért nem, mert a jövedelem kalvinista templom számára szerzendő harangra lesz vala fordítandó. Mindezt csak azért írom meg, hogy kis városunkban a pártok, osztályok, felekezetek egymással szemben állását, mi a kor szellemével ellenkezik, megróhassam. Nó de azért a 16 mázsás

harang pünkösztre csak elkészült, s kiharangoz a még egyéb tudnivalókat; a bál költségeit nem fizeti a nagy harang, mert a mint halljuk, a vidéken annyi jegy kelt el, hogy a költségek már is fedezték. Q—X—H.

Az erdélyi muzeum-egylet

1870. ápril 28. és eshetőleg 29-dik napjain tartandó évi rendes közgyűlésének tárgysorozata.

1.) Elnöki megnyitó beszéd. 2.) Titkári jelentés az egyleti választmány évi működéséről. 3.) Pénztárnoki jelentés és a választmányilag átvizsgált számadás előterjesztése. 4.) Igazgatói jelentés a gyűjtemények állapotáról általában és a természeti tár állapotáról külön. 5.) Könyvtárnoki jelentés a könyvtár gyarapodásáról és állapotáról. 6.) A régiség- és éremtár örének jelentése a keze alá bízott gyűjtemények gyarapodásáról és állapotáról. 7.) A választmányból szabályszerűen kilépő 4 tag helyébe 3 évre új tagok választása. *) 8.) Az igazgató választmány előterjesztvényei és indítványai tárgyalása és azok iránt határozás. 9.) Egyesek indítványai. 10.) A vizsgáló bizottságok jelentései és új ily bizottságok kinevezése a jövő évre. 11.) Az 1870 dik évi költségvetés megállítása. 12.) Bizottság kinevezése a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére. 13.) Tudományos felolvasás.

A mennyiben az e sorozatba foglalt tárgyak ellátására 28 kán az idő nem találna elég lenni, a közgyűlés 29 kén is folytatja tárgyalásait.

Az egyesek indítványaira nézve figyelmeztetnek a t. cz. egylettagok, hogy a fennálló határozatok értelmében a jelen közgyűlésen csak oly indítványok jöhetnek érdemleges tárgyalás alá, a melyek még a közgyűlés megnyitása előtt elég korán az elnökségnek be voltak jelentve, hogy előlegesen bizottságilag tárgyalathassanak.

A gyűlés helyisége a városi közsegtanács termé; kezdete reggel 9 órakor.

A tudományos felolvasás délután 5 órakor lesz ugyane teremben, értekezni fog: Dr. Császár Károly tanár, a mechanikai elvek általános érvényéről.

A t. cz. egylettagok kényelmére a muzeum gyűjteményei megtekinthetők végett a közgyűlés napján d. n. 3 órától 5 ig és azután következő napon reggel 9 órától 1-ig nyitva lesznek.

*) A választmányból szabályszerűen kilépő legrégebb 4 tag: Hintz György, Sári László, Sándor József és Szentkirályi Zsigmond.

TÁRCZA.

Mutatvány

b. Pongrácz Emil „Suezig és vissza“ című utirajzából.

A vihar.

Decemb. 8.

Szomorú állapot azt látni, hogy az egész lát-határon semmi sincs azon faalkotmányon kívül, mely talpunk alatt ingadozik, s tudni azt, hogy ez minden perczen kilyukadhat, — az orkán oda-csaphatja a köszirthez és akkor nincs menekvés, odavesz mindenki, — vagy meggyúlhat, és akkor meg kell égni a víz hátán....

Vén kapitányunk már egy nappal előbb megjövendölte, hogy vihar lesz.

A hajó „Sturm-toilette“ et kapott. A vitorlákat összegyűjtötték s oda kötötték az árbocokhoz. A kormány kerekénél három óriás foglalt helyet, hogy megbirkózzék a felzúdult elemmel. A földéletről minden apróbb eszközt elvittek. A matrózok vastag szűrőkhöz öltöztek, sorba vizgálták az ide s tova himbálódzó kőteleket, szemügyre vették a sokféle csavart, rendeztek, igazgattak, hogy a nehéz órák ne találják készületlenül.

A távoli láthatár ugy morgott, mintha lassú földrengés moraja hömpölyögne rajta keresztül.

A sirályok keservesen vijogva kísérték a hajónkat, melynek orra egyik pillanatban toronymagasságra emelkedett fel, a másikon pedig iszonyu hullámvölgybe esett le.

A szél süvöltve járt a hajókötelek között, az árbocok keservesen csikorogtak.

Épen alkonyat volt. Soha sem felejttem el e napot. Erőnek erejével, tántorogva másztam ki a földéletrre, hogy a tenger borzasztó szépségét lássam. A kabinokból minden oldalról fájó nyögés és jajgatás hangzott felém.

Egy szögletből kinos sohajás üt meg fülemet. Oda tekintek, s a földön egy fiatal nőt látam fetrengeni, a kin és gyűrelem legiszonyubb kifejezésével arczán. Jajgatva vonta össze magát, fogait csikorgatá és szeméit forgatta. Irtózatossá erőltetések gyötörték, melyek alatt majd megszakadt; a legborzasztóbb halálfelelemben kapaszkodott ide s tova. Kinjában a földet rágtá....

Künn csak egy-két erős férfi tilt a karfához fogódzva, torkig bundába göngyölgetve.

Fáradtan döltem egy padra, s mindkét kezemmel a vasrúcszatba kapaszkodtam.

Éles, metsző szél hasítá a léget és fűtülve, sipitva iramlott tova, hogy utána még élesebb metszőbb következék.

A száraz földön a szél csak kis pajkos daemon, — a tengeren rettentő óriás, kinek szeszélyétől függ, hogy a hitvány deszkaalkotmány tovább is ott lebegjen e vagy semmivé legyen?....

Ugy éreztem magam, mintha a hajó körben forogna velem, azután mintha a vizi-szörnyetek felemelnék a levegőbe, honnan óriási rázkodás közt hull vissza. — Kisebb élvezeteket is szenvedés árán vásárlunk meg az életben, miért ne tűrnék kellemetlenséget e borzasztó szép látványért?

Midőn a hajó egyik oldalról a másira fordult, mindig azt hittem, hogy kiesett a világ feneké.

Eszembe jutottak a tengeri boszorkányok, kik harcra kelnek a jó tündérékkel, s ha legyőzik őket, megtámadják a hajót, hahognak, zúgnak, sikoltoznak körülte, belesimpalkoznak a kötelekbe, ráülnek az árbocfára, belefújnak a kéménybe, felforgatnak mindent a hajón.

Teljes pompájában láttam e boszorkánytáncot. A rút banyák undok alakjai ott ugráltak a hullámok és a habok fehér tajtékját folyton szemem közzé fecskendezték. A felhők bolondos alakokat öltöttek magokra, s oly mélyre ereszkedtek le, hogy szinte a fejemre ültek és sipitva kiabáltak fülembre a legvadabb dolgokat.

A levegő zúgott mint valami rengeteg. Egyszerre forgószélek korbácsolták a dühöngő elemet. A merre a szem látott, mindenfelé óriási rémalakok emelkedtek. Hullám hullámra csapott fel egész hegyeséget képezve, beleütdött a felhőbe és szét-szakította.

Borzasztó volt e szüntelen hánykolódó, tompoló végtelenség, melyben rémes szörnyek kóboroltak!

A felhők egészen megfeketültek. Pokoli sötétség lett.

A szél fűtülte, böngött, kacagott, azután örült dühvel nyargalt végig a haragos hullámokon....

A vén olasz kapitány beburkolta magát egy vízhatlan köpenyegbe, felmászott az állványra, oda kötötte magát, mert megállani lehetetlen volt. Távozásakor e szöket mondá rosz németiséggel:

Megnevezés	közhitel-papír		magánkötelevény és kiegészítőbeli könyv.		készpénz		
	of.	ft.	ft.	kr.	ft.	kr.	kr.
A) Bvételek.							
Pénztármaradék 1868-ról	12077 1/2	550	181821	96	6	60	83 1/2
Bégyült tőke	42210	—	—	—	—	—	—
Tőkésítendő kamat	—	—	7	20	36	—	—
Rendes kamat	—	—	—	—	—	14163	92
Részvényilleték	—	—	—	—	—	1572	50
Rendkívüli bvéétel	—	—	—	—	—	202	45
Bvételek öszszege	64287 1/2	550	181829	16	42	15999	70 1/2
B) Kiadások.							
Béfizetett tőkékért	—	—	42100	—	—	—	—
Igazgatás, kezelés, útaztatás	—	—	—	—	—	936	91
Béruházás	—	—	—	—	—	336	57
Rendszeres fizetések	—	—	—	—	—	7989	82 1/3
Gyűjtemények gyarapítására	—	—	—	—	—	1239	69
Kiadványokra	—	—	—	—	—	1330	06
Építés és igazításra	—	—	—	—	—	150	55
Kertmívelésre, adóba	—	—	—	—	—	76	—
Rendkívüli költségek	—	—	—	—	—	506	40
Kiadások öszszege	—	—	42100	—	—	12566	00 1/3
Pénztármaradék 1869 december 31-én	64287 1/2	550	139729	16	42	3433	70 1/6
Részletezve:							
Nemzeti kölcsön kötvény n. é. 300 pft.	315	—	—	—	—	—	—
Földtehermentesítési kötvény n. é. 60450 pft.	63472 1/2	—	—	—	—	—	—
Magyar földhitelintézeti záloglevél	500	—	—	—	—	—	—
Kiadott kölcsönről szóló magánkötelevény	—	550	110150	—	—	—	—
A kiegészítő pénztárba tett tőke	—	—	3690	—	—	—	—
" Berde alapítvány	—	—	54	65	—	—	—
" Alapítványi magánkötelevény jó	—	—	17220	—	—	—	—
" " kétes	—	—	4523	15	—	—	—
" " veszendő	—	—	3996	36	—	—	—
Ideiglenesen tőkésített részvényilleték	—	—	95	—	—	—	—
Készpénz ezüstben 21 ft. 75 kr.	—	—	—	—	—	3433	70 1/6
" folyó pénzben 3411 „ 95 1/6 „	—	—	—	—	—	—	—
Öszszeg mint fennebb	64287 1/2	550	139729	16	42	3433	70 1/6
Természethistoriai díjlap.							
1868-ról átjött	600	—	126	72	—	—	—
1869-ben gyűlt	400	—	39	75	—	—	66
1869 december 31-ki vagyona	1000	—	166	47	—	—	66

Az igazgató választmány indítványai.

I. Muzeumi második örsegéd Herbiech Ferencz úr a fizeti útasítás által el lévén tiltva saját gyűjtemény-tartásától, különben is körülményeinél fogva kénytelen lévén, hogy számos éven át nagy fáradsággal és tetemes áldozatokkal szerzett földtani és ásványgyűjteményét eladóvá tegye, e gyűjtemény-

— Jezt Gefahr, ich oben muss sein, werden.

És ott állott harminczkét óra hosszágig egy helyben, étlen, szomjan.

A hullámok az árboc felett csapkodtak össze s a kéményen folytak be. Az emberek négykézláb másztak le a földéletről.

Én hogyan jutottam le, azt mai napig sem tudom, csak arra emlékszem, hogy ágyamban fekvém és kinosan sohajtozám.

Ott künn ordított a vihar; örült csatát vívott a nekibeszült elem. Rémesen vegyült az orkán üvöltésébe a beteg kinos nyögése. A hajó úgy ropogott, mintha egyszerre szét akarna szakadni.

Örjögő hullámok, rettentő ordítás, zúgás, patogás, ropogás, — irtózató hangok vegyülte, — mintha rémes szörnyek szabadultak volna el láncaikról, s most halálítéletet üvöltöznének füleinkbe....

.... Álomról szó sem lehetett, mindenki fekhelyéhez kapaszkodott és jajgatott.

Egy-egy óriási hullám úgy oldalba vágta a hajót, hogy hinnünk kellett, hogy menten felfordul. — A mi törhető volt, az mind össze-vissza tört. Iszonyu csengés bongás hangzott mindenfelé, a mint a lámpák, üvegek, poharak, edények ezer darabban hullottak a földre.... Azután ismét egy csapás és mindnyájan kifordultunk ágyunkból; midőn a földön összeütdöttük fejünket, egy egy hangosabb jajkiáltás következett, s ugy tapogattuk egymást, és emmagunkat a pokoli sötétségben, hogy megvagyunk-e még? Senki sem fektődött vissza, mert nem birt, s ha visszafektődött, újra kiesett ágyából. Ott hevertünk a földön és vártuk a — hajótörést....

Csak egy ember volt a ki kétszer kiment a földéletrre, — Szende Béla.

Jól emlékszem, hogy két izben megtapogatta titeremet vajjon ver e még?

Bágyadtan nyitám fel szememet s rábamultam az óriásra, azután eláldottam a világot és a tengert oly czifrán, hogy Szende azt felelte: ne ingereljem a szenteket, mert nemsokára meglátandom őket....

Midőn Kolumbusz Kristóf a vihart látta, sz. János evangéliumának első verseit intézte hozzá. Napier ágyúkkal lövetett a szörnyetegre. Heine pedig úgy érezte magát, mintha a bibliát nyelte volna el; a szent alakok gesztikulálni kezdtek benne,

nyel legelőbb is a muzeum egyletet kínálta meg. Az igazgató választmány kiküldött szakértő bizottság útján meggyőződve arról, hogy a gyűjtemény a maga nemében kitűnő és a tulajdonostól szabott feltételek nemesak méltányosak, hanem az intézetre nézve előnyök is, egyetemes értesítve arról, hogy más vásárlók is kívánnak hozzá szólni, a tu-

Dávid király hárfázott, de hangszerre a költő gyomra volt, az apokalypsis egész menageriája ordított benne, a négy nagy próféta vastag hangon, a tizenkét kisebb vékonyan énekelt, de az egész kórust felülmulda János próféta folytonos kiabálása: Oh Ninive! el fogsz sülydeni! palotáidban koldusok fognak tanyázni, s templomaidban a babyloni vasasnémetek éteik majd lovaikat....

Én ugy éreztem magam, mintha gyomromban malomkövek lettek volna, pedig két nap óta csak gondolatban ettem. Fejem szédült, zúgott, szívemet pedig mintha valami gonosz szellemek szét akarták volna szaggatni. Talán az volt a szerencsém, hogy már rég szét van szakgatva.

E kinokt tollal leírni nem lehet. Az örök kárhózat eszméje nem lehet borzasztóbb ezeknél! A test és a lélek egymással versenyez a szenvedésben, s egyik a másikat gyöttri; százszor keresztül esik a halálón, s megint újra kezdi. Maga előtt látja a legnagyobb irtózatokat, és testének nincs ereje, hogy megmozduljon....

Minden vágyam az volt, hogy sülydjen e a hajó mentülélebb....

Ünnepélyesen megfogadám, hogy ha a suez csatornát még egyszer megnyitják nem megyek el, ha mindjárt aranyhegyeket ígérnek is....

A vén kapitány belép kabinomba, megpödrí derek bajuszát, mely alól egy „Corpo di Bacco“ röpl el, — s azt mondja, hogy rég tul vagyunk minden veszélyen, a tenger csendes és sima mint a tükör. Ö negyven év óta jár a tengeren, de csak egyszer látott ily örült csatát. Ha más hajón indulunk — ugymond — bizonyos a hajótörés. E vihart csak a „Hungaria“ állhatá ki.

— Signore Capitano! Hungaria alios vidit ventos!....

Már Ithaca szigetét is elhagytuk, melynek kopár oldalán szemem az „ördögök malmát“ ke-resték, — de a vihar ledöntötte, s így a malom története elvesztette érdekességét....

lajdonosnak pedig érdekében áll, hogy mielőbb pénzzé tehesse gyűjteményét, elhatározta a gyűjtemény megvételét és a vásárt meg is kötötte oly feltétellel, hogy a 2000 osztr. frtnyi vásárösszeget négy év alatt évenkénti öt-öt száz frtnyi részletekben kifizesse. Noha a szerződés megkötése az évi költségvetésben a természeti tár gyarapítására előirányzott összeget csak részben veszi igénybe, és így a választmány a vásár megkötésével sajátlag nem ment túl illetősége határán, — minthogy az egész vásárösszeg mégis totó, köteleességnek tartotta a kötött vásárt utólagosan bejelenteni a t. közgyűlésnek és reá az utólagos jóváhagyást kikérni. Egyúttal arra is kér az igazgató választmány felhatalmazást, hogy ha a pénztár helyzete megengedné, a kikötött részleteket a megszabott határidők előtt is, sőt esetleg egyszerre is kifizesse.

II. Tekintettel arra, hogy a muzeum gyűjteményében az erdélyi fauna összeállításában az eddig felmutatható siker és eredmény elérésében Friwaldy János úrnak a pesti nemzeti muzeum állatani osztályára érkező szives közreműködése nagy segítségére volt, az igazgató választmány ajánlja a közgyűlésnek, hogy a nevezett urat az egyetemes tiszteletbeli tagjának nevezzék ki.

III. Miután a természettudományi díjalap vagyona általában, hogy a befizetendő részletekre az egyetemes pénztárból kivett készpénzösszegek magyar földbeli intézeti záloglevelek vásárlására fordítottak, a minden ily vásár alkalmával megmaradt árfolyambeli különbség a helybeli kisiparüzemű részre tetőtet kamatra, annyira meggyarapodott, hogy 1000 frtnyi alapötökéjén kívül még 232 frt 47 kr. készpénzzel is rendelkezik, az igazgató választmány a díj alapítójának szándékához képest eljöttnek látja az időt, hogy az első díj kitűzésék. — Erre nézve javaslatok a következők:

Tízessék ki 100 o. frt valóóság pengő érzépenzben díjra a következő kérdés megoldására:

„Írassék meg Erdély akármely kisebb megyéjének, vagy a nagyobb megyék egyik járásának, akár egy királyi város területének természetrajzi ismertetése, vagy zoológiai, vagy fűvészeti, vagy geológiai-ásványtani, vagy geológiai-öslénytani tekintetből az illető tudomány jelen állásfokának megfelelően.”

A feleletek magyar vagy német nyelven idegen kézzel írva, névtelenül, jelígyével és a szerző nevét rejtő jelígyével levéllel küldessék be 1871. decz. 1-éig a muzeum egyetemes titkárához.

A díjnyertes munka a szerző tulajdona marad; arra az esetre pedig, ha azt az egyetemes költségvetésből kívánja kiadni, az egyetemes költségvetésből nyomatott ívenként 25 o. frttal fizetni szokott tiszteletdíjjal fogadjatik.

A pályadíj csak is önálló becsü munkának fogadjatik.

Költségvetés 1870-re.

Bevételek.

Pénztármaradék 1869-ről a természettudományi díjalap követelését levonva 3367 frt 70¹/₂ kr. 300 pft névértékű nemzeti kölcsön-kötvény kamatja 20% adó levonásával 12 frt 60 kr. 60,650 pft névértékű földterem. kötv. kam. 7% adó levonásával 2961 frt 23¹/₂ kr. 500 o. frt magyar földhitelezési záloglevél kamatja 27 frt 50 kr. 113,840 osztr. frt kiadott kölcsön kamatja 6830 frt 40 kr. 17,220 o. frt befizetetlen alapítvány kamatja 861 forint. 50 részvényilleték 250 frt. Bevételek összege 14,310 frt 43¹/₂ kr.

Kiadások.

A) Rendszeres kiadások. 1. Szállásbérék 1800 forint. 2. Igazgató fizetése 1000 frt. 3. Könyvtárnok fiz. 1000 frt. 4. Éremtárnok fizet. 500 frt. 5. Pénztárnok fiz. 600 frt. 6. Titkár fiz. 500 frt. 7. Első őrség fiz. 600 frt. 8. Másodiké 400 forint. 9. Könyvtári segéd fiz. 500 frt. 10. Kertész fizet. 300 frt. 11. Két szolgáló fiz. 480 frt. 12. Két kertész legény fiz. 360 frt. 8040 frt.

B) Átalányok. 1. Igazgató és kezelés 500 ft. 2. Utaztatás 600 frt. 3. Beruházás 400 forint. 4. Könyvtár gyarapítása 1000 frt. 5. Természeti tár gyarapítása 900 frt. 6. Éremtár gyarapít. 500 frt. 7. Kertmivelés 150 frt. 8. Épületfenntartás 600 ft. 9. Kiadványok 600 frt. 10. Rendkívüliek 500 frt. 5750 frt. Kiadások összege 13,790 frt. Maradék 520 frt 43¹/₂ kr.

UJDONSÁGOK.

(—) A király május 20 án ismét Pest-Budára megy s megtekinti a főváros mindazon pontjait, melyek be vannak foglalva a szépítési terv levélbe.

(—) A közoktatási miniszter elhatározta, hogy országos művészeti akadémia felállítását eszközöndi. A részletes tanterv kidolgozásával Keleti Gusztáv van megbízva.

(—) Krasznamegyében fényképezett hamis tíz forintos bankjegyek vannak forgalomban. A fényképezett újabb haladás nagy előnyt nyújt a hamisítókra, különösen a nem rég föltalált fénynyomat, mely chromsavas hameleg alkalmazásával történik, és a színezve fényképezés mestersége. A bankjegyeket illetőleg nem ártana Poroszország példáját követni.

(—) A kolozsvári fogyasztó-egylethez társultak még, a régebben közölték kivül: Szentjánosi Ferencz, (csak is vasárnap) és ifj. Régeni György, (veges, 2% elengedései; továbbá Keresztesy Pál, író-rajz eszköz és papír kereskedő 5% elengedéssel. Az elnöki szék betöltése, mely köztiszteletben álló Szentkirályi Zsigmond elhalálozása következtében tiszteledbe maradt, ugy szintén a be nem töltött alelnöki is a május 15 én d. u. 3 órákor a városi teremben tartandó közgyűlésen fog történni.

(—) Borza István, szorgalmas és vállalkozó szellemű iparosunk férfi cipő műhelye, mely városunkban a maga nemében egyetlen, megnyitott, Schwartz Károly művezetése alatt több mint harmincz egyén foglalokzik az ipar ezen ágával, melyet most egyelőre inkább megrendelésre mint készletre tűznek, minthogy helyi viszonyainkhoz képest még nem lehet kellő munkaerők felett rendelkezni. A kezdetből itélve szép jövőt jósolunk e vállalatnak, melyre valóban szükség volt, hogy a bécsi gyárosok sokra vitt sarlatánságát kissé elensúlyozza, mi bizonyára be is következik.

(—) Tegnap reggel a sarkert őrzője felakasztotta magát. A szerencsétlen öregnek nem volt egyéb hibája mint az, hogy szerette a szesz. Hihetőleg ez az alapja a tragoediának.

(—) Rulikovszky Kázmér temetése N. Váradon e hó 18 án délután 4 órákor legnagyobb ünnepélyességgel ment végbe. Régóta nem volt ottan oly nagyszerű temetés.

— Kun-Szt-Miklósra a Jász Kun kertületekben új m. kir. távirati állomás korlátolt napiszolgálatlalt és a duna földvári árszabályzattal nyitott meg.

— Az egy éves önkényesek közül, mint mult számunkban említett, közelebről többeket neveztek ki hadnagyokká a honvédséghez, ezek közt Kolozsvárról: Szentiványi Miklóst és Mikó Imrét.

(—) Szász Károly, legkitűnőbb magyar műfordító, „Faust”-ot magyarra fordítja.

(—) Polában egy nagyobb számú lakodalmas társaság tlt csolnakra legszebb időben. Néhány perecz múlva azonban szél keletkezett, mely a csolnakot felfordította. A társaság minden tagja megmenekült, kivéve a menyasszonyt és a vőlegényt, ki élete párját meg akarta menteni. Még nem találták meg a hullákat.

(—) Pesten munkáslakokat építenek, melyek 100,000 iriba fognak kerülni.

(—) A fővárosban érdekes fénykép-albuma van a rendőrségnek. Az ismeretes gazemberek arcképei vannak benne. Jó hasznát is veszi a rendőrség ottan. Bizonyára nálunk sem heverne hasztalan.

(—) Nagyszombaton ápril 20-án egy izraelita korcsmáros izmos leányát az ivószobában megölve találták. Meg volt fojtva, s azonfelül egy darab fát dugtak be torkába.

(—) Bátorfi Lajos előfizetési felhívást küldött szét Bolya Gergely arcképére. Ára 1 frt o. é.

— Szülőket érdeklő. Kolozsvár városában évek óta fennálló Rácz Sarolta férjezett Láposy Mártonné orasszony magán leánynevelődjé, mely a tankertületi iskola tanács tudomása s a miniszteriumhoz tett jegyzőkönyvi nyilatványsa szerint is a tanügyi téren közeli ismerést érdemelt ki; s a népoktatási intézetekre nézve érvényben álló 1868 évi törvény vonatkozó szakaszai értelmében van szervezve és berendezve a nagyméltóságú m. kir. vallás, és közoktatásügyi miniszteriumnak idei április 5-ről 6591 elnöki szám alatt kelt leiratával a törvény által engedélyezett magán tanintézetek sorába felvételre. A intézet növendékei a következő tantárgyakból nyernek oktatást, ugy mint: magyar és francia nyelv, mind három nyelven helyesírás és olvasás; hittan és bibliai történelem anyanyelven; hazai és világ földisme és földrajz; természettan, állat, növény- és ásvány és nyelvtan magyar nyelven; főbeli és általános számtan német és magyar nyelven; a rajz és szépirás-tanításnál, valamint a mindennemű női kézimunkák foglalkozásánál, ugy a gazdaságosság és a háztartás szabályai előadásánál, mindhárom nyelv használtatik. Egyébiránt említett intézetben a társalgás német- és francia nyelven foly. Különös kívánatra zene, ének és tánc is tanítottatik. Az irt tantárgyakban részint maga az intézet tulajdonosnéja, részint pedig jeles tanárok és képzett tanítónék adnak oktatást, kik a tankertületi iskolatános előtt a maga rendben bemutatattak. — Rácz Sarolta férjezett Láposy Mártonné intézete már ezelőtt is a legjobb hirben állott, — a szülők, kiknek ott gyermekeik voltak és vannak, a legnagyobb megelégedés- és elismeréssel szólnak a jó tanrendszerről, a felmutatott eredmény- és a gyöngéd bánásmódról, melyet az említett intézet évek során át tanúsít, s mi a tulajdonosné gondos figyelmének bizonyítéka. A fennindezett magas miniszteri leirattal az intézet újabbban is engedélyeztetett. Meg vagyunk győződve, hogy Rácz Sarolta Láposy Mártonné, közeli ismerést kivított intézetének eddigi jó hírnevét nemcsak továbbra is fenntartja, de azt gyarapítva ezután is oda fog törekedni, hogy a szülők megelégedését megnyerje s egyúttal a tanügyi

terén a jelenkor nagyobb kívánalmainak is eleget tegyen, hogy így az eddig birt méltó elismerést és pártfogást jövőre is kiérdemelhesse. Koronként értesítjük olvasóinkat ez intézet állásáról.

(—) Nemes Felső-Fehérmegye képviselő bizottságának ez évi május 9 ik napján d. e. 10 órákor Hidvég községében megnyitandó évnegyedes rendes gyűlése, s megelőző napon d. u. 5 órákor tartandó előleges értekezletre van szerencsém a képviselő bizottság tagjait tisztelettel meghívni. A gyűlés tárgyai lesznek: 1. Felsőbb rendeletek, társasági átiratok felolvasása, illetőleg tárgyalása. 2. Közigazgatási főbírói s más esetleg tiszteledbe jövő tiszti állomások választás utáni betöltése. 3. Több fegyelmi ügyek előterjesztése. 4. Kikötött albizottságok jelentései. 5. A mult évi közmunka erő felhasználásáról számadás és folyó évre kivetendő munka felosztásról tiszti előterjesztés. 6. Minden a megyei képviselő bizottság hatáskörébe tartozó kérelmek, panaszok és indítványok ellátása. Kelt Erzsébetvároson, ápril 10 ik napján, 1870. Mikó Mihály, kormánybiztos.

(—) Aranyosszék képviselő állandó bizottságának főkirálybírói elnöklet alatt, folyó év május hó 10 én reggeli 9 óráján kezdőleg VI-ik évnegyedes, rendes közgyűlést fogja tartani. Tárgyai leendnek: Szentesített törvények kibetűzése, szomszéd törvényhatóságok tárgyalása, és keblti ügyek elintézése stb. Abbani részvételre a képviselő állandó bizottság tagjai meghívotnak. Felvenczen ápril hó 19-én, Béli Gergely, Aranyosszék főbírája.

— Egy különös jóvendölés. Abbé Galiani, a híres encyclopedista, és Diderot nagyrabecsült barátja, 1789-ben, a francia forradalom kitörése előtt d'Epinay asszonyhoz irt levelében így nyilatkozik: „Nem fog száz év eltelni, s mi a chinaikhoz hasonlóbbak leszünk mint most. Akkor t. i. majd két egészen különböző vallás lesz, az egyik a felsőbb és képezettebb osztályé, a másik a nagytömegé, a mely bár 3 vagy több sectára lesz szakadva, egymással akkor jóbarátságban fog élni. Papok és barátok még többben lesznek mint most, és a pápa csak egy magas állású püspök lesz ismét, de nem souverain, világi birtokát darabonként ki fogják szedni kezéből. A fejedelmek roppant állandó szereget fognak tartani, de háború csak kevés lesz. A hadesapatok igen fényesek lesznek, de sem a tiszték sem a kőzatonák nem valami vitézek és küzdeni vágyók, — drága uniformisok lesz és ez minden. Mindenütt kényuralom lesz, de vérontás nélkül, ez a chicaneria kényuralma, melynek czélja csak a meggazdagodás. Boldogok lesznek azon napok millióirjai, a mi mandarinjaink, mert ők lesznek a mindenhatók, — a katonaság csak parádézni foghat.”

— Egy új találmányu levélboríték jön nemsokára forgalomba, melynek felnyitásához nem szükség kés vagy olló, hanem egy czérnaszálasca függ ki a covert egyik csucsánál, s ha azt meghuzza az ember, a boríték egész hosszában szépen felnyílik, a nélkül, hogy akár a pecsét, akár a levél megsértetnék.

Színház, művészet. (—) Jövő csütörtökön kerül színpadra először a színházi alapjává: Sardou Viktor „Haza” című öt felvonásos drámája. Ezelőtt mintegy három évvel adták először Párisban, hol tartalmánál és irányánál fogva nagy szenzációt keltett s a legszigorubb kritika is méltányolva szólott érdemeiről. Fülöp francia király korából van merítve meséje, mikor a kegyetlen zsarnok, fanatikus katolikus Alba herczeg büntetésében iszonyu kegyetlenséggel tildöztek a lélekszabadság embereit, felállták Németalföldön az inquisitión, ölettek, gyilkoltattak, mig orániai Vilmos zászlója körül összpontosítva a szabadság harcosait, ezek kivívják alkotmányukat. Ajánljuk e darabot olvasóink figyelmébe.

(—) „Az egyetlen leány” és „Ha te úgy ér is úgy” című vígjátékokkal ismét elfoglalta Kovács Gyula azon tért, melyen előbb is anyni humorral működött. Távozása óta nem is volt módunk láthatni e két mulattató kis művet, mert nem volt ilyen „Rataviszky”-nk — s azt hisszük, másutt sincs. „Sumbalinszky” Takács legjobb alkotásai közé tartozik. „Camilla” érdekes alakját sem képzelhetjük más kezekben, mint Sz. Mátrai Laurában, mint a ki azt szokott bájjal személyesíté. A többi szereplők szintén megérdemlik az elismerést. A másik kis vígjátékban Kovács (Aktái) mellett Dancz Nina tűntette ki magát, ki a mily ügyesen játszott minap a „Vigjátékban házasság nélkül,” ép oly elevenséggel adta „talárdi” bárónőt. Első sorban azonban a „Lowoodi árva” kitűnően sikerült előadásáról kell megemlékeznünk, mely a mult pénteken folyt le. Valamint a czim-szerepben jeleskedő Sz. Mátrai L. a, ugy Kovács Gyula (Rochester) is kitűnő hatással játszott. Sz. Mátrai L. teljes élethűséggel alakított, s tűntette ki az ellentétet, egy a nevelés által elromlott gyermek és a saját szorgalma által a műveltség kitűnő fokára emelkedett nő között. Ép oly jellemzőn ecsetelte a nő önértetét s a szerelméveli kizsármot, általában a szokottnál is lelkesültebb volt. Kovács Gyula szintén igen szépen jelezte a morgora lodot. Játéka fokozatos és következetes volt, s ép oly fagyos tudott lenni, mint szenvedé-

lyes a szenvedély kitűnő perceiben. Egyes jeleneteket azért nem említnk ki, mert egyik jobban sikerült a másikkal, hanem azt már nem hallgathatjuk el, hogy a hatás a 4-dik felvonásban érte el legmagasabb fokát, midőn a nagyszámú közönség visszatartott lélekzettel figyelte a két művésznő gyönyörű összejátékát. De adjuk meg Fejérvárinának is a magát, „Reed” asszony legjobb szerepei közé tartozik. Kevesebb sikerrel folyt le a „Szép Heléna” csütörtökön és a „Troubadour” szombaton. Nem mintha Tannerné nem lett volna most is eléggé kifűnő és solid „Heléna,” és Darai Károlina elég jó, sőt jeles „Azucena,” hanem, mert Szombathy rendkívüli tulzáásával teljesen élvezhetlenné tette Calchourt, — és mert Tanner rekedtsége miatt a nevezett opera összehatása megbiusult.

(—) Sz. Mátrai Laura a. még csak a „Haza” és „Fronton” című nagyhatásos darabokban lép fel és ezzel bevégzi ez idei működését. A májusi utólagos bérlet alatt két vendégre van kilátás. Egyik Felekyné a pesti nemzeti színház első rendű tagja, ki közönségünk előtt már előnyösen ismeretes, még mint Munkási Flóra. A másik Bláháné, jeles operett énekesnő, a debreczeni színház ugynevezett vonzereje.

(—) A mult vasárnap megtartott conservatoriumi gyűlésen befejezték az alapszabályok tárgyalását. Fogják küldeni azokat a miniszteriumhoz megerősítés végett, mielőtt azonban ez megtörténne, az egyesült két zeneegylet az összeműködést nem kezdheti meg. Óhajtának, hogy ne késsé soká a megerősítés.

(—) A közheeső ünnepek és rendkívüli gyűlésezek miatt elhalasztott rendes zeneköri előadásokat a jövő vasárnapról kezdve folytatni fogják.

KÜLFÖLD.

Mint Párisból f. hó 19-ről jelentik, a császári levél a plebiscitum formulájával már készen fekszik a nyomdában, s annak szétküldetése legközelebb meg fog történni. Hir szerint nem egy, de több kérdés fog a nép elé terjesztetni, melyek azonban mind a senatus-consultumra vonatkoznak.

Páris, ápril 20. A két balpárti töredéknek tegnap tartott gyűlekezében nem jühetett létre az egyetértés. A közeli szakadást véglegesnek lehet tekinteni.

Páris, ápril 20. A baloldaliak manifestuma már megjelent. Abban ezek mondatnak: Az alkotmány a személyes kormányzat által veszedelmes előjogokat tart fenn. Az ország a plebiscitum által saját lemondását fogná megszavazni. A manifestum azt tanácsolja, hogy vagy „nem”-et tartalmazó ezüdeléssel szavazzanak, vagy a szavazástól való tartózkodás által fejezzék ki óvásukat.

A spanyol cortesben az unionisták visszavonulása, — kik eddig leginkább akadályozták a bel-szervezésre vonatkozó törvények létesítését — felette zajos jelenetre adott alkalmat. Prim mindenekelőtt kijelenté, hogy ő mindent megtett a szakadás elkerülésére; aztán kijelenté, hogy ily körülmények közt nem marad egyéb hátra, mint felszólítani a radikálokat, csatlakozzanak hozzá. A felhívás fogott s a radikálok tömegesen csoportosultak Prim körül; Milano tábornok, a forradalom egyik hőse karjaiba borult, és Isquierdo tábornok, Madrid tartomány parancsnoka ezt kiáltá: „Szavazunk mindenekelőtt, s ha kell aztán, tiljünk lóra!”

Topete pedig, ki még mindig miniszteri székében ült, elfordult Primtől — kijelentvén, hogy ő nem követheti őt azon uton, mely a köztársaságra vezet. Végül 50 szótöbbséggel elfogadtatt a haderevet vonatkozó törvényjavaslat, s most már a hatalom Prim kezében van; meglássuk, fel tudja-e azt eszélyesen használni, s nem lesznek-e csakhamar újabb zavarok.

Milano, ápril 21. Öt nap óta a város mazzinista igazgatóság által zavartatott békéjében; ezer száma osztatnak szét forradalmi felhívások. A székesegyházterén egy vendéglőből lövés történt; az örök behatoltak, és ládákat találtak, revolverekkel s Orsini-bombákkal megrakva.

Róma, ápril 21. A pápa nagypénteken egyedül Napoleon császárnak és családjának küldé táviratilag apostoli áldását.

Müncheni tudósítások szerint, a kamra többsége két tagját Párisba küldé, az általános szavazatjog franciaországi szervezeteinek tanulmányozására végett; — ezen rendszernek Bajorországban való alkalmaztatása tekintetéből.

Mint Karlsruhe-ból jelentik, a badeni nagyherczegnek a kamarákat bezáró beszéde, — mely oly feltűnő rokonszenvet tanúsít Poroszországgal, és északra-német szövetség irányában, — ugy látszik, egészen ellenkező hatást idézett elő az országban, mint a minőt maga a fenséges szónok várt. Ugyan is ama nap óta, melyen a beszéd tartatott, különböző népgyűlések tartattak, — melyekben mindentűg egyhangulag kijelentetett, hogy a nép az ország autonómiáját meg akarta védelmezni.

Berlin, ápril 22. A keresztes lap szerint nem valószínűtlen, hogy Poroszország a bécsi cabinetnél lépéseket tesz az észak-schlesvig kérdés kiegyenlítésére.

Bukarest, ápril 21. A kamarák bezártattak. A sürgetőbb törvényjavaslatok tárgyalása végett a kamarák május 24-re rendkívüli ülészakra vannak összehívva. Minthogy Ghika Jánosnak nem sikerült az új kabinetet megalakítani, a jelenlegi miniszterelnök, Galesko, ujalog megbízottat a kabinet újraalakításával.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Hirdetmény.

A Kolozsvárt székelő m. k. pénzügy igazgatóság, a m. k. bányá, erdő és sőtly igazgatóság, és a m. k. kincstári jogügyek igazgatósága helyiségeinek 1870. évi téli idényben leendő fűtésére 285 bécsi öl 36 hüvelyk hosszúságú száraz hasábos bükfa, továbbá még 305 öl hasonló fa mennyiség kellő biztosítás mellett szükségeltetvén, ezen faszükséglet biztosítása ütlethez folyó évi május hó 15-re irásbeli ajánlatok általi árjelítés ezenel oly formán hirdettetik ki, hogy az ebbeli ezen m. k. pénzügy igazgatóságnál (Nagy piacz b. Bánffy Albert ház) benyújtandó, és a 10% bánatpénzzel ellátandó ajánlatok csak is a fenn kijelölt határnap déli 12 órájáig fogadtnak el.

Árjelítési hirdetmény.

Kolozs megye Tisztségét által ezenel közhírré tétetik, hogy a kis vármegye ház udvarán létesítendő megyei bírón helyiségeknek a megállapított tervezet alapján eszközlendő felépítése folyó 1870-ik év május hó 10-ik napján délelőtt 10 órakor a megye házában tartandó árjelítés után a legelőnyösebb feltételek mellett vállalkozónak ki fog adtni.

NEM HIVATALOS.

Nagy Bazár KOLOZSVÁRT

Advertisement for 'Nagy Bazár' featuring various hats and shoes with prices. Includes illustrations of different hat styles and boots.

A legjobb és legolcsóbb órák, 3 évi irásbeli jótállás mellett, a sok évek óta magának hirnevet szerzett Kohn Ignácznál

Table listing various watches and their prices. Columns include watch type, material, and price in florins and kreuzers.

Kolozsvár fényképekben! 40 jól sikerült tájkép Kolozsvár különböző részeiről, VERES FERENCZ muzeumi fényképészről.

Darabja 30 kr., duczetje 3 frt. Továbbá: Amerikai folttisztító-víz, egy tiszta szagtalan és szintelen folyadék, a melylyel minden zsr- és gyantafoltot bútor- és ruhaszövetből, selyem szalagból, bársonyból, kéztyűből, tapettából, rézmetszésekben sat. gyorsan elháríthatni.

Új ragasz, a mely eltört üveg, porcelán, kő-sat. tárgyakat oly keményen összeforraszt, hogy a forrasztott tárgy széttrésznél bárhol, csak a ragasztott helyen nem török el.

Folyékony enyv, tiszta fehér, nélkülözhetlen minden háztartásnál, papír-, könyv- s efféle tárgyak gyors ragasztására.

Kapható STEIN J. könyvkereskedésében Kolozsvárt.

Ugyancsak Stein Jánosnál kapható: Magyar-román zsebszótár (Dictionariu portativu magiaru-romanu) tanodai és magán használatra.

Gr. Széchenyi István világhírű „BLICK”-jének magyar fordítása.

Közli K. PAPP MIKLOS. I-ső II-dik és III-dik füzet 1 frt. 50 kr.

Polczer Károly cs. kir. kivál. szab. pénztárgyára és mulakatossága

ajánlja a cs. kir. politechnikai intézettől Bécsben, 1869 november 8-kán, 1615 sz. a. szakértőleg megvizsgált és jelesnek talált, a jelenkor igényeinek tökéletesen megfelelő, elegáns kiállítású vas-, tüzeléses és betörés ellen biztos pénz-, könyv- és okmány-szekrényeit.

Advertisement for Polczer Károly's safes, including an illustration of a safe and contact information for his workshop in Bécs.

FEHÉR MELL-SZÖRP (weiser Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tisztí főorvosok által igazolva, mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátház, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő-elnyálcásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott!

Eladó ház. Belső-középutczában 525-ik számú emeletes ház örök áron eladó.

Értekezhetni belső-középutca 506 számú háznál, bémenet balra. 195 2-3

Hirdetés.

Bécsből es. k. udvari zongoragyártó Schweighofertől, éppen most érkezett hozzám le, egy elegáns, gyönyörű hangu ZONGORA eladásra, hol van még egy eladó ócska zongora is kezdők számára 40 frt. olesó áron, és és egy eladó régi híres krémozai hegedű — Amati készítménye 1657. évben készült, utolsó ára 100 frt. Ugy havi bérbé kiadandó zongoráim is vannak.

GYULAI SÁMUEL, bel-farkasutca 81 sz. ház.

Gazdasági és kerti veteménymagvak.

Lucerna franciaia, magyar. Löhre Steier. Burgundi répa. Tarló répa. Bükköny. Fűmag, franciaia és angol. Ákászfamag sat. Mindennemű kerti veteménymagvak, s mintegy 300 féle legújabb virágmagvak, legjobb minőségben és jutányos áron. Szentjánosi Ferencz, Kolozsvárt.

Az idő pénz.

Egy óra alatt meg lehet 1000 darab fehéreműt jegyezni egy elpusztíthatlan, kitörülhetlen jegyző-tintával, mi által a hímzés feleslegessé válik, s a fehéreműnek nem árt, és alórti által árultatik: 1 üveg kitörülhetlen jegyző-tinta 1 frt. 1 fehéremű-bélyeg 2 betével 30 kr. Ugyanaz monogrammal 80 kr. 1 szám ára darabonként 8 kr. Korona 40 kr. 1 nyomtató párna esettel 10 kr. Metsző munkák a legjutányosabban számítottak. Levélpapír vagy boríték 100-á 55, 65 kr. színes 65 kr. angol bordázott 75 kr. dito angol bordázott 1 frt. boríték a fennebbi árban. 100 darab látogatójegy brisztól 60 kr. 100 darab lak 85 kr. 1000 darab pessét-bélyeg finom 2 frt. 20 kr. Megrendelések utánvétel mellett küldendők Bettelheim papír- és diszár-kereskedésbe Bécsben, es. kir. kertmivelési épület. Elárusítók tetemes árelengedést kapnak.

Elsen Samu szelvény-gyáros (Fournirfabrik) raktára

Teutsch J. B.-nél Segesvárt, ajánlja diófa-, kőrisfa-, egerfa- és oseresznyefa- szelvényeit □ lábszáma 15, 20 kr., minőség szerint.

Schwendenwein és Társa szalmakalap-gyára,

Morawsky R. Bécsben, Kohlmarkt, N. 6. első emelet ajánlja szalmakalap, párisi virág-, toll-, szalma piperezikkek, zománc, arany, ezüst, acél- és divatru-czikkek, u. m. kalapformák, franciaia- és angol ezérnák, divatárusnői tük-sat. sat. gazdag raktárát, a legújabb divat szerint igen olesó árban. Kivánságra a divatlap bérmentesen megküldetik.

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket levél általi uton gyógyít a nehezkör valódi orvosa Dr. Killisch O. Berlinben, jelenleg Louisenstrasse N. 45. Eddigélé 100-nál több nyavalyatörést gyógyított meg.

Advertisement for VICTORIA biztosító-társaság Kolozsvárt. Includes details about capital and business volume.

Tűzkárok ellen biztosítást nyújt, minden az épületekben elhelyezett ingóságokra ugymint: a) lakházakban: butorakra, tükrök, képek, órák, szőnyegek, üveg- és por ezellan neműek, függönyök, férfi- és női ruhák, ágý, asztal- és fehérműek, könyvek, konyha eszközök stb. stb. szóval minden népvél nevezendő, egy háztartáshoz szükséges kellekeket.